

Valsts ieņēmumu
dienests

Valsts sociālās
apdrošināšanas
aģentūra

Labklājības ministrija

Metodiskais materiāls

Minimālās valsts sociālās apdrošināšanas obligātās iemaksas

Sagatavots sadarbībā ar Labklājības ministriju un Valsts sociālās
apdrošināšanas aģentūru

2021.

Saturs

Vispārēja informācija	3
Kad minimālās iemaksas neaprēķina	3
Minimālo iemaksu veikšana.....	5
Darba devējiem	5
Pašnodarbinātajiem	6
Pārmaksāto minimālo iemaksu atmaksāšana.....	8
Minimālo iemaksu aprēķināšanas, informācijas saņemšanas un iemaksu veikšanas termiņi.....	8
Saistošie normatīvie akti	9

Vispārēja informācija

Minimālās valsts sociālās apdrošināšanas obligātās iemaksas (minimālās iemaksas) ir obligāts maksājums, ko par katru personu veic vismaz no valstī noteiktās minimālās mēneša darba algas. Minimālais iemaksu objekts ceturksnī ir 1500 euro vai 500 euro mēnesī.

No 2021. gada 1. jūlija ieviestas minimālās iemaksas.

Minimālās iemaksas katrai konkrētai apdrošināmajai personai aprēķina Valsts sociālās apdrošināšanas aģentūra (turpmāk – Aģentūra). Minimālās iemaksas piedzen Valsts ieņēmumu dienests (turpmāk – Dienests).

Lai noteiktu, vai par konkrēto personu valsts sociālās apdrošināšanas obligātās iemaksas ir veiktas minimālajā apmērā, Aģentūra summē visus darba ņēmēja ienākumus, kas nopelnīti, strādājot pie visiem darba devējiem, kā arī pašnodarbinātā statusā deklarētos saimnieciskās darbības ienākumus.

Minimālās iemaksas darba devēji un pašnodarbinātie pārskaita uz vienoto nodokļu kontu:

saņēmēja nosaukums: **Valsts budžets (VID)**

saņēmēja reģistrācijas Nr.: **90000010008**

konta numurs (IBAN): **LV33TREL1060000300000**

saņēmēja iestāde: **Valsts kase**

BIC kods: **TRELLV22XXX**

Kad minimālās iemaksas neaprēķina

Minimālās iemaksas neveic par:

- notiesāto, kas tiek nodarbināts brīvības atņemšanas soda izciešanas laikā;
- personu, kura ir sasniegusi vecumu, kas dod tiesības saņemt valsts vecuma pensiju, vai kurai ir piešķirta valsts vecuma pensija (tai skaitā priekšlaicīgi);
- personu ar I un II grupas invaliditāti;
- personu, kuras pašas vai laulātā algas nodokļu grāmatiņā ir reģistrēts bērns, kas nav sasniedzis triju gadu vecumu;

- personu, kuras pašas vai laulātā algas nodokļu grāmatiņā ir reģistrēti trīs vai vairāk bērnu līdz 18 gadu vecumam vai līdz 24 gadu vecumam, no kuriem vismaz viens ir jaunāks par septiņiem gadiem, kamēr bērns turpina vispārējās, profesionālās, augstākās vai speciālās izglītības iegūšanu;
- personu, kuras pašas vai laulātā algas nodokļu grāmatiņā ir reģistrēts nepilngadīgs bērns, kas saskaņā ar normatīvajiem aktiem ir atzīts par personu ar invaliditāti;
- personu līdz 24 gadu vecumam, kura mācās vispārējās, profesionālās, augstākās (pilna laika studijās) vai speciālās izglītības iestādē, izņemot laiku, kad attiecīgā persona ir pārtraukusi mācības vai studijas;
- personu, kuru nodarbina darba devējs, kas reģistrēts Sociālo pakalpojumu sniedzēju reģistrā;
- personu, kura ir pakļauta sociālās atstumtības riskam un kuru nodarbina darba devējs, kam piešķirts sociālā uzņēmuma statuss;
- personu, kura sniedz valsts finansētu pavadoņa (bērnam līdz 18 gadu vecumam) vai asistenta pakalpojumu vai pašvaldības finansētu aprūpes pakalpojumu bērnam līdz 18 gadu vecumam, vai Eiropas Savienības politiku instrumentu projekta ietvaros finansētu aprūpes pakalpojumu bērnam līdz 18 gadu vecumam;
- laiku, kurā pašnodarbinātajam ir pārtraukta saimnieciskā darbība;

Par darbības pārtraukšanu pašnodarbinātais iesniedz iesniegumu Elektroniskās deklarēšanas sistēmā (turpmāk – EDS). Iesniegumu var aizpildīt brīvā formā sadaļā "Sarakste ar VID". Dienests informāciju nodos Aģentūrai, kura to ņems vērā, aprēķinot minimālās iemaksas.

- sezonas laukstrādnieku ienākuma nodokļa maksātājiem¹;

1. piemērs

Lauksaimniecības uzņēmums, kurš ir sezonas laukstrādnieku ienākuma izmaksātājs, periodā no 20XX. gada 1. marta līdz 20XX. gada 10. martam nodarbināja darba ņēmēju dārzeņu šķirošanā un noteica mēneša darba algu 165 euro. Ņemot vērā, ka darbs veikts ārpus noteiktā sezonas perioda (no 1. aprīļa līdz 30. novembrim)², uz darba ņēmēju neattiecas izņēmums.

- personu, kuru Latvijas Republikas teritorijā nodarbina darba devējs – ārvalstu nodokļu maksātājs, ja šīs personas pastāvīgā dzīvesvieta ir Latvijas Republikā (iekšzemes darba ņēmējam pie darba devēja ārvalstnieka);
- personu, kuru nodarbina darba devējs – ārvalstu nodokļu maksātājs, ja šīs personas pastāvīgā dzīvesvieta nav Latvijas Republikā un tā uzturas Latvijas Republikā 183 dienas vai ilgāk jebkurā 12 mēnešu periodā, kas sākas vai beidzas taksācijas gadā (ārvalstu darba ņēmējam pie darba devēja ārvalstnieka).

¹ Likuma "Par iedzīvotāju ienākuma nodokli" 11.¹² panta pirmā daļa.

Minimālo iemaksu veikšana

Ja darba ņēmējam vai darba ņēmējam, kurš vienlaikus ir pašnodarbinātais, obligāto iemaksu ziņojumos deklarētais kopējais obligāto iemaksu objekts ceturksnī ir mazāks par 1500 *euro*, obligātās iemaksas no starpības starp 1500 *euro* un deklarēto obligāto iemaksu objektu (algu) **no saviem līdzekļiem veic darba devējs**.

Darba devējiem

Aģentūra triju mēnešu laikā pēc ceturkšņa beigām **aprēķina minimālās iemaksas**, kas papildus jāveic darba devējam **par darba ņēmējiem**, un līdz trešā mēneša 20. datumam paziņo to Dienestam.

Vienas darba dienas laikā **darba devējs saņem informāciju** par aprēķinātajām minimālajām iemaksām EDS.

Darba devējam ir pienākums līdz trešā mēneša 23. datumam no paziņojuma saņemšanas no saviem līdzekļiem **veikt minimālās iemaksas**.

2.piemērs

Darbiniekam ir deklarēta darba alga 2021. gada jūlijā – 240 euro, augustā – 300 euro, septembrī – 400 euro.

Līdz 2021. gada 20. decembrim Aģentūra aprēķina minimālās iemaksas ceturksnī. 2021. gada 21. decembrī darba devējs EDS saņem informāciju par darbiniekam aprēķinātajām minimālajām iemaksām.

Darba devējs minimālās iemaksas par darba ņēmēju pārskaita vienotajā nodokļu kontā līdz 2022. gada 23. martam.

Aģentūra, aprēķinot minimālās iemaksas, ņem vērā:

- ja aprēķinātais obligāto iemaksu objekts ir mazāks par Ministru kabineta noteikto minimālo mēneša darba algu – 500 *euro* –, darba devējs minimālās iemaksas veic proporcionāli deklarētajam obligāto iemaksu objektam (ja persona ir darba ņēmēja pie vairākiem darba devējiem) un tām kalendāra dienām, kurās persona ir darba ņēmējs;
 - minimālo mēneša iemaksu objektu piemēro proporcionāli tām pārskata ceturkšņa kalendāra dienām, kurās persona ir darba ņēmējs;
 - minimālo iemaksu objektu nepiemēro proporcionāli par tām taksācijas gada kalendāra dienām, kurās:
 - ✚ darba ņēmējs atrodas atvaļinājumā bez darba algas saglabāšanas,
 - ✚ darba ņēmējs atrodas bērna kopšanas atvaļinājumā,
 - ✚ darba ņēmējam (bērna tēvam) ir piešķirts atvaļinājums sakarā ar bērna piedzimšanu,
 - ✚ darba ņēmējs atrodas atvaļinājumā bez darba algas saglabāšanas, kas piešķirts darba ņēmējam, kura aprūpē un uzraudzībā pirms adopcijas apstiprināšanas tiesā ar bāriņtiesas lēmumu nodots aprūpējamais bērns,
 - ✚ par pārejošu darbnespēju, grūtniecības un dzemdību atvaļinājumu maksātājam ir izsniegta darbnespējas lapa.

Pašnodarbinātajiem

Ja darba ņēmējam vai darba ņēmējam, kurš vienlaikus ir pašnodarbinātais, deklarētais (summētais) obligāto iemaksu objekts ceturksnī ir mazāks par 1500 *euro*, **minimālās iemaksas** no starpības starp 1500 *euro* un deklarēto obligāto iemaksu objektu **no saviem līdzekļiem veic darba devējs**.

Pašnodarbinātais veic minimālās iemaksas tikai tajos periodos, kad nav vienlaikus uzskatāms par darba ņēmēju likuma "Par valsts sociālo apdrošināšanu" izpratnē.

Ja pašnodarbinātā ziņojumā deklarētais obligāto iemaksu objekts – saimnieciskās darbības ienākums – ir mazāks par minimālo iemaksu objektu 1500 *euro* ceturksnī, Aģentūra aprēķina **minimālās** iemaksas 10 procentu apmērā valsts pensiju apdrošināšanai, kas pašnodarbinātajam jāveic, lai obligātās iemaksas būtu veiktas minimālajā apmērā.

Ja pašnodarbinātais, kurš nav vienlaikus darba ņēmējs, prognozē, ka saimnieciskās darbības ienākums nerasniegs 1500 *euro* ceturksnī, viņš iesniedz EDS iesniegumu par nākamā ceturkšņa plānotajiem ienākumiem:

- 1) līdz 2021. gada 15. jūlijam – par 2021. gada trešo ceturksni;
- 2) līdz 2021. gada 15. oktobrim – par 2021. gada ceturto ceturksni.

*Iesniegumu aizpilda brīvā formā EDS sadaļā "Sarakste ar VID". Iesniegumā norāda, ka konkrētā ceturkšņa mēnešos prognozētais saimnieciskās darbības ienākums nerasniegs 500 *euro* mēnesī vai 1500 *euro* ceturksnī.*

Ja pašnodarbinātais ir iesniedzis Dienestā šādu iesniegumu par nākamā ceturkšņa plānotajiem ienākumiem, Dienests informāciju nodod Aģentūrai. Aģentūra minimālās iemaksas neaprēķina un pašnodarbinātais veic obligātās iemaksas no faktiski saņemtajiem saimnieciskās darbības ienākumiem.

3.piemērs

*Suvēja Anna ir reģistrēta saimnieciskās darbības veicēja un algotu darbu nestrādā. Anna līdz 2021. gada 15. jūlijam iesniedza VID apliecinājumu, ka 2021. gada III ceturksnī plānotie saimnieciskās darbības ienākumi nerasniegs minimālo iemaksu objektu ceturksnī (1500 *euro*).*

*Annas faktiskie ienākumi: jūlijā – 280 *euro*, augustā – 350 *euro*, septembrī – 460 *euro*.*

*Annai līdz 2021. gada 15. oktobrim ir jāiesniedz "Pašnodarbinātā ziņojums" un jāveic obligātās iemaksas pensiju apdrošināšanai 10 procentu apmērā no 1090 *euro* (288+350+460).*

Aģentūra neaprēķina Annai minimālās iemaksas par šo ceturksni.

Ja pašnodarbinātais nav iesniedzis Dienestam iesniegumu par nākamajā ceturksnī plānotajiem ienākumiem, Aģentūra aprēķina minimālās iemaksas, kas papildus jāveic pašnodarbinātajam, ja pats pašnodarbinātais nav veicis iemaksas vismaz no 1500 *euro* ceturksnī.

Aģentūra aprēķina minimālās obligātās iemaksas, kas papildus jāveic pašnodarbinātajam, un līdz 2021. gada 20. decembrim un 2022. gada 20. martam paziņo to Dienestam, kas nekavējoties informē pašnodarbināto EDS.

Vienas darba dienas laikā pašnodarbinātais EDS un e-pastā saņem informāciju par Aģentūras aprēķinātajām minimālajām iemaksām.

Pašnodarbinātajam ir pienākums līdz trešā mēneša 23. datumam no paziņojuma saņemšanas EDS veikt minimālās iemaksas **par iepriekšējo kalendāra gadu**.

Pašnodarbinātajam ir tiesības arī gada laikā (pēc paziņojuma saņemšanas) veikt minimālās iemaksas brīvprātīgi, ja pašnodarbinātais to vēlas.

4.piemērs

Frizieris Jānis, kas reģistrēts kā saimnieciskās darbības veicējs, nav iesniedzis iesniegumu par 3. ceturksnī plānotajiem ienākumiem un veica obligātās iemaksas pensiju apdrošināšanai 10 procentu apmērā no faktiski saņemtajiem saimnieciskās darbības ienākumiem jūlijā no 490 euro, augustā no 350 euro, septembrī no 200 euro. Jānis 22. decembrī EDS saņem informāciju par Aģentūras papildus aprēķinātajām minimālajām iemaksām 3. ceturksnim. Jānim ir tiesības veikt minimālo iemaksu avansa maksājumu, līdz Jānis 2022. gada martā saņems no Aģentūras minimālo iemaksu aprēķinu par 2021. gadu.

Pašnodarbinātais, kurš ieguvjis radošās personas statusu atbilstoši Radošo personu statusa un profesionālo radošo organizāciju likuma 12. pantam un kura obligāto iemaksu objekts gadā ir mazāks par 12 Ministru kabineta noteiktajām minimālajām mēneša darba algām, minimālo iemaksu veikšanai ir tiesīgs lūgt finanšu atbalstu Valsts kultūrkapitāla fonda Radošo personu atbalsta pasākumu programmā. Valsts kultūrkapitāla fonds minimālās iemaksas par pašnodarbināto veic valsts sociālās apdrošināšanas speciālajā budžetā.

Pārmaksāto minimālo iemaksu atmaksāšana

Aģentūra triju mēnešu laikā pēc kalendāra gada beigām veic minimālo iemaksu pārrēķinu, ņemot vērā minimālo iemaksu objektu gadam. Darba devējs un pašnodarbinātais par iepriekšējā gada laikā pārmaksātajām minimālajām iemaksām EDS saņems informāciju katru gadu pēc 21. marta.

Katra darba devēja pārmaksātās obligātās iemaksas Dienests novirza citu nodokļu parādu segšanai, ja tādi ir, vai ieskaita nākamo periodu maksājumos, vai pēc pieprasījuma atmaksā.

Lai atgūtu pārmaksātās minimālās iemaksas, darba devējiem un pašnodarbinātajiem pēc informācijas saņemšanas jāiesniedz Dienestam iesniegums EDS, uzrādot kredītiestādes kontu, uz kuru pēc iesnieguma izvērtēšanas un pārbaudes pārskaitīt pārmaksātas minimālās iemaksas. Iesniegumu var aizpildīt brīvā formā sadaļā "Sarakste ar VID".

Minimālo iemaksu aprēķināšanas, informācijas saņemšanas un iemaksu veikšanas termiņi

Periods	Datums, līdz kuram			
	Aģentūra aprēķina minimālās iemaksas un paziņo Dienestam	Dienests EDS informē darba devēju un pašnodarbināto	Darba devējs veic minimālās iemaksas	Pašnodarbinātais veic minimālās iemaksas
III ceturksnis (01.07.2021. – 30.09.2021.)	Līdz 20.12.2021.	Vienas darba dienas laikā	Līdz 23.03.2022.	Līdz 23.03.2022. var maksāt brīvprātīgi avansā
IV ceturksnis (01.10.2021. – 31.12.2021.)	Līdz 20.03.2022.	Vienas darba dienas laikā	Līdz 23.06.2022.	23.06.2022. var maksāt brīvprātīgi avansā
Par 2021. gadu	Līdz 20.03.2022.	Vienas darba dienas laikā par minimālajām		23.06.2022. par iepriekšējo gadu

		iemaksām vai par pārmaksātajām obligātajām iemaksām		
--	--	---	--	--

Saistošie normatīvie akti

1. Likums ["Par valsts sociālo apdrošināšanu"](#).
2. Ministru kabineta 2010. gada 7. septembra noteikumi Nr. 827 ["Noteikumi par valsts sociālās apdrošināšanas obligāto iemaksu veicēju reģistrāciju un ziņojumiem par valsts sociālās apdrošināšanas obligātajām iemaksām un iedzīvotāju ienākuma nodokli"](#).
3. Ministru kabineta 2015. gada 24. novembra noteikumi Nr. 656 ["Noteikumi par minimālās mēneša darba algas apmēru normālā darba laika ietvaros un minimālās stundas tarifa likmes aprēķināšanu"](#).